І чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J.
Тел. HEnderson 4-0237
УНС HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 25. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1960 TWO SECTIONS (SECTION I) No. 25. VOL. LXVII.

СЕНАТ ПРИЗНАВ $ 1.8 БІЛЬЙОНА НА ДОПОМОГУ ШКІЛЬНИЦТВУ

ЦЯ СУМА ПРИЗНАЧЕНА НА БУДОВУ ШКІЛЬНИХ БУДИНКІВ І ЗБІЛЬШЕННЯ ВЧИТЕЛЬСЬКИХ ПЛАТЕНЬ

Вашингтон. — 4-го лютого Сенат більшістю 51 до 34-х голосів признав на допомогу шкільництву 1,800,000,000 долярів. Ця сума мала б бути видана стейтам впродовж найближчих двох років і вона призначена на будову нових шкільних будинків і на збільшення вчительських платень. Обидві партії твердять, що цей крок Сенату стався тому, що восени відбудуться президентські і конгресові вибори. Демократи не заперечують, що ухвалення допомоги шкільництву приєднає їм прихильність виборців, а республіканці нарікають, що демократична більшість кerується партійними мотивами, ухвалюючи федеральні видатки, та не зважаючи на те, що цим збільшується інфляційну тенденцію. Ніхто не сумнівається в тому, що президент Айзенгавер не підписав би того законопроєкту, коли б він в формі сенатської редакції був прийнятий повним Конґресом. Сенатор-республіканець Еверет Діркcен поставив внесок про меншу допомогу шкільництву, але його проєкт був відкинутий більшістю 61 до 25. Прийнятий Сенатом законопроєкт поставили сенатори-демократи А. С. Майк Монроні і Джозеф С. Кларк. Попереднього дня подібний проєкт був відкинений і то при допомозі віце-президента Ричарда М. Ніксона, який скористав із свого права і голосував, бо „за" і „проти" було таке саме число голосів (44). За прийнятим законопроєктом голосувало 42 демократи і 9 республіканців, а проти були 22 республіканці і 12 демократів. Крім сенатора Лавші з Огайо всі демократичні сенатори, що були проти законопроєкту, походять із південних стейтів. Всі сенатори-демократи, які є претендентами на кандидатів на президента (Гомфрі, Кеннеді, Джансон, Саймінгтон) голосували за збільшену федеральну допомогу шкільництву. Згідно з цим проєктом бідніші стейти мають дістати більше допомоги, яку розділювати мають на основі числа шкільних учнів в окремих стейтах. Ставка на одного учня в бідніших стейтах була б більша як у багатих. В першому році стейти не мусіли б видавати стільки фондів на шкільництво, скільки дістануть допомоги, але це обов'язувало б в другому році допомоги.

ЗДА відхилили бразилійську пропозицію в справі поліпшення взаємин з Кубою

Вашингтон. — Американський уряд відхилив із висловленням подяки пропозицію Бразилії в справі поліпшення напружених востаннє внаслідок протиамериканських виступів кубинського прем'єра Фіделя Кастра взаємин між З'єдиненими Державами і Кубою. Бразилійський уряд звернувся був у цій справі офіційно до ЗДА, пропонуючи навіть своє посередництво в евентуальних переговорах між обидвома країнами. Пропозиція Бразилії була подиктована занепокоєнням з приводу поступового погіршування взаємин між ЗДА і Кубою. У відповіді державного департаменту ЗДА на бразилійську пропозицію підкреслено, що американський уряд не бачить під сучасну пору потреби якогось стороннього посередництва в цій справі і вважає, що покращання взаємин можна буде добитися тільки з допомогою дальших терпеливих переговорів між урядами ЗДА і Куби.

Волтер Рутер остерігає уряд проти можливости економічної знижки

Вашингтон. — Представник зорганізованого робітництва президент Об'єднаних Автомобільних Робітників і віцепрезидент АФП—КІО Волтер Рутер свідчив в Спільній Конґресовій Економічній Комісії в справі економіки країни і заявив, що Конґрес повинен дбати про те, щоб не допустити до рецесії, бо працедавці постійно говорять про інфляцію і твердять, що її спричинює домагання робітників збільшити заробітні платні. На думку Рутера, уряд повинен подбати про постійний ріст економіки, бо теперішній господарський бум спричинений збільшеним рухом в сталеварній промисловості, яка відбудовується після страйку, і збільшеною продукцією в автомобільній промисловості. Рутер гадає, що може постати економічна знижка, коли уряд не змінить своєї економічної політики, думаючи про збалянсований бюджет. Рутер пропонує зменшення податків для тих, що найменше заробляють, більших платень, короткого тижня праці і збільшення федеральних видатків на оборону і добробут.

Американські науковці дістали радаровий сиґнал від соняшної корони

Пальо Альто, Каліфорнія. — Науковці з Стенфордського університету 4-го лютого дістали радаровий сиґнал, який відбився від соняшної корони. Сиґнал вернувся 16,5 мінути після його випущення. Ці науковці повідомляють, що минулого року в квітні вони були „засвітили" Сонце радаровими хвилями, і після того були зловили відгомін із центру соняшної системи. Провост (ректор) університету Фредерік Е. Шерман називає цей експеримент „поважним осягом", бо це „по раз перший в історії вдалося людині щось вислати так далеко від Землі і дістати частину з цього назад".

В АМЕРИЦІ

● **Пані Айзенгавер** 3-го лютого була на прийнятті, на якому обговорювано плян будови дому для вдів по військовиках. Вона заявила, що почувається добре, але не поїде з Президентом в подорож до Латинської Америки тому, що така подорож була б для неї затомлюча. Пані Айзенгавер сказала, що і цього року плянує поїхати до відпочинково-лічничої місцевости Мейн Ченс в Арізоні, куди вона вже два рази їздила.

● **Губернатор Ню Йорку** Нелсон А. Рокефеллер плянує хемікаліями нищити траву і хабаззя по шляхах і ровах, бо це дешевше винесло б, як кошення трави. Але власники пасік протестують проти цього пляну. Пасічники домагалися б від стейту відшкодування, яке було б більше від видатків на кошення хабаззя.

● **Недавно в Нюпорті,** Конектикат, побачили невідомого

● **В Ню Йорку** припадком виявилося, що учні середньої школи та старші масово купують сироп проти кашлю та п'ють його разом із пивом, бо після такого напою „почуваються дуже добре", бо в ліку проти кашлю є наркотик кодеїна. Власник кіна повідомив власника сусідньої аптеки про те, що під кіном є маса пляшок від сиропу проти кашлю. Один юнак заявив журналістові: „Ми п'ємо це майже всюди, на вулиці, в кіні, на площах — всі юнаки це роблять".

О. ПЕТРО ПОНЯТИШИН, БУВШИЙ АДМІНІСТРАТОР УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗДА ТА ОДИН З НАЙВИДАТНІШИХ ЦЕРКОВНИХ І ГРОМАДСЬКИХ ДІЯЧІВ-ПІОНЕРІВ, ПОМЕР В ІЛЛИНОЙ

Шикаґо, Ілл. — Всесвітліший о. Петро Понятишин, Адміністратор Української Католицької Діиєцезії в Америці в рр. 1916—1924 та один з найвидатніших церковних і громадських американсько-українських діячів - піонерів, помер тут минулого четверга, 4-го лютого 1960-го року, проживши 83 роки. Всв. о. Петро Понятишин народився в селі Семенів, Теребовельського повіту в Західній Україні, 15-го липня 1877-го року. На священика був висвячений 1902-го року і в тому часі приїхав до ЗДА, бо вже 2-го серпня 1903-го року підписав і вніс подання про прийняття його в члени Українського, тоді ще Руського Народного Союзу, членом якого був до кінця життя. Саме в тому часі, як о. Петро Понятишин приїхав до ЗДА, тут відбувався затяжний і бурхливий процес народжування Американської України, в оформленні якої він відіграв одну з рішальних роль. В тому часі, після відомого з'їзду в Гаризбурґу, велась затяжна боротьба за заснування окремого українського католицького єпископства в Америці, яка закінчилась, при активній допомозі галицького митрополита Андрея Шептицького, створенням такого єпископства, не зважаючи на спротив латинських єпископів. Першим українським католицьким єпископом для Америки був наименований, як відомо, Впреосв. Кир Сотер Ортинський, який початково ще не мав повної юрисдикції та рахувався ген. вікарієм кожного латинського єпископа, в єпархії якого жили греко-католики. Щойно в травні 1913-го року вилучено греко-католицьке єпископство цілком з-під юрисдикції місцевих латинських єпископів. Смерть Кир Сотера Ортинського 24-го березня 1916 року перервала чи не дозволила завершити всіх великих починів. Саме тоді Апостольська Столиця призначила о. Петра Понятишина Адміністратором для українців греко-католиків з Галичини, для яких новим церковним ієрархом був наименований в 1924 році Впреосвященний Кир Константин Богачевський, теперішній Митрополит. Одна з рішальних роль та величезні заслуги всв. о. Петра Понятишина на церковному полі є вже історичним фактом, як і ним є його подібна роля та заслуги на суспільно-громадському полі. Саме в найтяжчі часи, як на побоєвищах і руїнах першої світової війни вирішувалась залізом і кров'ю доля українського народу сл. п. о. П. Понятишин очолював в Америці Український

о. Петро Понятишин з часів його найбільшої церковної і громадської активности.

Народний Комітет, добився проголошення в цій країні „Українського Дня" та вів найширшу акцію в користь найширшу акцію в користь визволення України і допомоги українським жертвам війни. Частина його споминів з того часу і про ці справи надрукована в Ювілейному збірнику „Свободи" з 1953-го року (о. Петро Понятишин: Українська справа в Америці під час першої світової війни. Ювілейний Альманах „Свободи", 1953), в яких теж описана авдієнція очолюваної ним української делеґації в президента Вилсона. Вся величезна діяльність сл. п. о. Петра Понятишина найтісніше зв'язана з Українським Народним Союзом та „Свободою". На двох конвенціях УНС, в 1904 і 1908 рр. о. Понятишин був секретарем, а в рр. 1908—1910 був адміністратором „Свободи". Давніші річники „Свободи", календарі та інші публікації УНСоюзу заповнені статтями о. Понятишина. Після другої світової війни всв. о. Петро Понятишин проживав в монастирі оо. Василіян в Довсон біля Питсбурґу, а в останні роки в домі свого сестрінка д-ра Михайла Наболотного в Скокі біля Шикаґа. Покійний до останнього дня свого життя найживіше інтересувався цілістю українських справ, про що могла б посвідчити й його кореспонденція з Редакцією „Свободи". Публікація збірки його численних статтей і праць та зокрема споминів була б одним з найбільш авторитетним і найбагатшим джерелом до історії Американської України. З Покійним відходить в могилу один з найвірніших і найбільш заслужених синів і діячів Української Католицької Церкви і Українського Народу. Пам'ять по ньому житиме тічно.

Відвідини Мікояна на Кубі проходять під посиленою охороною війська і поліції

Гавана. — В четвер дня 4 лютня ц. р. прибув на Кубу перший заступник совєтського прем'єра Нікіти Хрущова Анастас Мікоян. Метою його відвідин, що триватимуть цілий тиждень, є, як подають совєтські і кубинські офіційні чинники, відкриття культурної, технічної і наукової виставки в Гавані. Вітав Мікояна на летовищі після його прибуття до Гавани кубинський прем'єр Фідель Кастро з головнішими членами свого уряду, зокрема з міністром закордонних справ д-ром Равлом Роа і президентом Національного Банку Куби майором Ернестом Ґеварою. Летовище, на яке прибув Мікоян і вся церемонія його вітання Кастром були охоронювані військовими з'єднаннями і навколо летунського аеродрому та на його даху були поуставлювані кулемети. Цивільна і військова поліція контролювала усіх присутніх і кожен з членів уряду користувався охороною кількох вояків. Президента банку Ґевару пильнувало аж три вояки з ручними кулеметами. Куба досі не має офіційних дипломатичних взаємин з Совєтським Союзом, бо вони були перервані ще в 1952 році колишнім президентом Куби Батістою. Тепле вітання Мікояна на Кубі вказувало б на те, що кубинський уряд плянує відновити колишні дипломатичні взаємини із Совєтським Союзом. Увечері президент Куби Освальдо Дортікос Торрадо влаштував у своїй резиденції прийняття для Мікояна і членів совєтської делеґації.

● **Департамент торгівлі** висилає 6-членну торговельну місію до Японії, яка має вияснити можливості, чи вдасться збільшити торгівлю між обома державами. До місії входять 4 підприємці і два урядовці, які будуть в Японії 6 тижнів.

„Я НІЧОГО НЕ МОЖУ ЗРОБИТИ . . ." — ЗАЯВИВ Н. Т. КАЛЬЧЕНКО, ПРЕМ'ЄР ПІДСОВЄТСЬКОЇ УКРАЇНИ, УКРАЇНСЬКОМУ ЕМІҐРАНТОВІ

Маямі, Флорида. — „Я нічого не можу зробити, звертайтесь до совєтської амбасади у Вашинґтоні", — заявив прем'єр підсовєтської Української республіки Никифор Т. Кальченко українському еміґрантові Теодорові Красносельському в четвер, 4-го лютого, на його інтервенцію допомогти йому спровадити з України до Америки його стару, безпомічну матір. Теодор Красносельський, що походить із Західньої України, з Львівщини і перебуває в ЗДА 10 років, разом зі своєю дружиною (кубинського роду) вже довший час робить безуспішні заходи, щоб спровадити до ЗДА свою стареньку матір Теклю Красносельську. Авдієнції у Кальченка він добився під час перебування делеґації голів урядів кількох підсовєтських республік та голів виконкомів кількох совєтських областей у готелі МекАлістер в цьому курортному місті. Розмова тривала приблизно 15 хвилин і в її результаті прем'єр „суверенної" підсовєтської Української республіки міг заявити тільки те, що він „нічого не може вдіяти" навіть у такій справі, як дозвіл на виїзд старенької жінки з країни, уряд якої він очолює. Кінець розмови Кальченка з Красносельським почув — припадком чи ні — голова уряду Російської совєтської федеративної республіки, Дімітрій Полянський, і, вмішавшись у розмову, заявив: „Ми випустимо його матір, його батька, і його сестру, його брата і всіх, кого він там ще має". Красносельський не знає, чи це була іронічна заввага, чи ні, в кожному разі Полянський, говорячи це, весь час іронічно підсміхався, щонайменше так здавалось припадковому свідкові, який і передав цю інформацію телефоном до „Свободи".

Де Ґоль розправляється з екстремістами в Альжирі і у Франції

Париж. — Продовжується репресійна акція французького уряду проти правих організацій та їхніх лідерів в Альжирі та в метрополітальній Франції. В Альжирі розв'язано шість французьких націоналістично-правих організацій, які були безпосередньо або посередньо зв'язані з останнім бунтом альжирських екстремістів. Між тими розв'язаними організаціями є також „Рух 13-го травня" — організація, заснована найвидатнішими учасниками змови з травня 1958 року, що довела до упадку 4-ої Республіки і приходу до влади ґенерала де Ґоля. 9 найвидатніших діячів французьких колоністів в Альжирі, їхнього правого крила, поставлено під домашній арешт. Між ними є й видавець газети „Ль'Еко д'Альжер". У Парижі арештовано трьох членів парляменту. Вислано стежні листи з приказом арештування проти трьох провідників останнього альжирського бунту — М. Ортіза, Роберта Мартеля і Жана-Моріса Демарке. Четвертого головного керівника бунту, М. Лягайлярда, негайно арештовано й він сидить в паризькій в'язниці. Шефа французької служби безпеки в Альжирі, полковника Івена Годарда звільнено з його становища. Всупереч первісним поголоскам, прем'єр Мішель Дебре залишається на своєму становищі, але в складі французького уряду, мабуть, зайдуть зміни, бо президент де Ґоль відсуне тих міністрів, які співчували з альжирськими екстремістами.

Ізраїльсько-арабська стрілянина поширюється на дальші відтинки

Єрусалим. — В минулий четвер стрілянина між ізраїльськими і сирійськими вояками поширилась на прикордонну смугу на північ від Ґалилейського озера, біля місцевости Шір Яшуп недалеко ливанського кордону. У комунікаті сказано тільки про одного раненого ізраїльського вояка. Газети повідомляють, що після того, як у минулий понеділок, після артилерійського двобою ізраїльське військо перевело наїзд на місцевість Тавафік і понищило тамошні військові споруди, американський амбасадор Оґден Р. Рід зголосився в ізраїльського міністра закордонних справ Гольди Маєр та поручав стриматись від дальших воєнних акцій. Генерал Карль Карльсон фон Горн, шеф Перемирчої комісії Об'єднаних Націй, старається довести до спільного засідання Військової комісії перемир'я з участю ізраїльського та арабського представників задля обміркування ситуації. Покищо обидві сторони під різними претекстами відмовляються. Від 1957 року ця Комісія не мала засідання. За газетними коментарями, причиною цих нових прикордонних інцидентів в меншій мірі є спір за користування арабськими хліборобами управною землею в так званій нічийній смузі, як радше загальна політична ситуація, що складається в некористь Ізраїлю. З'єдинена Арабська Республіка добилась дуже поважних користей від Совєтів а Захід не тільки толерує це, але — щоб не залишати тієї Республіки цілком в орбіті совєтських впливів — від себе йде на поважні концесії президентові Ґамалеві Нассерові. Газетні коментатори твердять, що це осмілює З'єдинену Арабську Республіку до зачіпних дій та що створює напружену атмосферу, в якій Ізраїль ніби мусить виявляти свою рішучість — боронити свої права.

В Ню Йорку відбудеться великий концерт опери та пісні

Ню Йорк. — За ініціятивою Літературно-Мистецького Клюбу та „Самопомочі" відбудеться в неділю, дня 7-го лютого ц. р. у концертовій залі Ірвінґ Гай Скул великий концерт опери й пісні українських та зіхідньоевропейських композиторів. У концерті, що його влаштовує оперний ансамбль під проводом проф. Євгена Крахна та Клявдії Таранової, візьмуть участь видатні мистецькі сили — Клявдія Таранова — меццо-сопран, Галина Клочан — сопрано, Тамара Маковська — сопран, Орися Бала — меццо-сопран, Валентина Жила — сопран і крім них теж естонський тенор Гіллар Саaресте, бас-баритон Даґлес Бредт, який виконає теж пісню Мефістофеля з опери „Фавст" та італійсько-американський співак баритон Брус Андерсон, який відспіває декілька українських пісень.

Галина Клочан

МОСКВА І ЇЇ САТЕЛІТИ ЗНОВУ ПОГРОЖУЮТЬ ЗАХОДОВІ БЕРЛІНОМ

Москва. — У минулий четвер 4 лютого (чи-то в п'ятницю 5-ro лютого московського часу) проголошено довгий комунікат за підписами Нікіти Хрущова, як першого секретаря Компартії Совсоюзу і прем'єра тієї держави, та перших секретарів і прем'єрів Альбанії, Болгарії, Мадярщини, Східньої Німеччини, Польщі, Румунії і Чехословаччини. Всі ці комуністичні вожаки нараджувались від понеділка, при чому спершу офіційно казалось, що це має бути „інформаційна виміна думок про осяги в сільському господарстві". З тієї „сільсько-господарської" наради появився власне цей довжелезний комунікат суто-політичного характеру — про сучасну міжнародну ситуацію. Хоч у тому новому комуністично-пропаґандивному документі нема нічого особливо нового, проте він характеристичний, як ще один доказ, що Совєти не тільки не поступились ні на крок ні в одній спірній міжнародній справі, але наполягають на прийняття їх постулятів у найбільш дразливій і запальній справі, якою є Німеччина і Берлін. У тому совєтсько-сателітньому комунікаті говориться ще раз широко про конечність перетворити Берлін у „вільне місто" та про підписання мирового договору з „двома Німеччинами". Якщо Захід відкинув би цю пропозицію, то комунікат стверджує рішення держав так званого Варшавського договору (СССР і його сателіти) підписати із Східньою Німеччиною сепаратний мир, „який на тій базі вирішив би також проблему Західнього Берліну". Західні коментатори звертають увагу, що в цій останній заввазі скрита виразно погроза, що східньо-німецькі комуністи, діставши право контролювати шляхи комунікації Західнього Берліну з Заходом, доведуть до нової блькади того міста з наганням підкорити його собі вповні. Водночас, той комуністичний комунікат прославляє заповіджену совєтську редукцію суходільної армії та закликає Захід піти за цим „миролюбним" прикладом. Поруч із цим, СССР і його сателіти знову лаються на мілітаризм і „реванжистський дух" Західньої Німеччини, таврюючи за іменем канцлера Аденауера, та зате прославляють заслуги Хрущова для „зменшення міжнародного напруження" і „закінчення холодної війни". Комуністичний комунікат з великим вдоволенням приймає до відома скликання найближчої конференції „на вершинах" та називає чотири точки її денного порядку, між якими є і перетворення західнього Берліну у вільне місто. Закінчується той комуністичний документ трафаретною „миролюбною" фразою.

Совєти не хочуть поступитись у справі звороту свого довгу Америці

Вашингтон. — Совєтська амбасада у Вашинґтоні потвердила, що Совєти готові переговорювати над поладнанням своїх грошових зобов'язань супроти Америки ще з часу останньої війни, якщо цю справу тісно пов'яжеться з поширенням американсько-совєтських торговельних взаємин та признанням Совєтам довготермінових кредитів. Негайно після тієї заяви появився комунікат з державного департаменту. Його речник заявив ще раз, що президент Айзенгавер заявив був виразно Хрущову, що всякі дальші розмови на тему нових кредитів можуть прийти, на основі американських законів, тільки після полагодження справи давніх совєтських зобов'язань. Дальше, стверджено що в минулому місяці відновлено конференцію виключно для одної справи — воєнного довгу Совєтів, а ніякої іншої. ЗДА, після скреслення величезної суми 10-х більйонів долярів, домагаються звороту 800 мільйонів долярів. — Совєти пропонували звернути Америці 300 мільйонів, а тепер узагалі не хочуть говорити про цифри, тільки почали розмови від признання Москві нових кредитів.

Вибори приведуть до ліквідації військового режиму в Бірмі

Рангун, Бірма. — Розписані за суботу дня 6 лютого ц.р. вибори до Бірманського парляменту будуть кінцем військового режиму, встановленого в Бірмі наприкінці 1958 року, після розколу в головній бірманській партії Антифашистській Народній Лізі Свободи. Цей розкол поставив Бірму перед загрозою комуністичного перевороту і тоді узяв владу в свої руки ґенерал Не Він, як репрезентант військових кіл. Ген. Не Він володів у країні за згодою бірманського парляменту і в порозумінні з проводами бірманських національних політичних партій. Виборча кампанія проходить спокійно і є теж усі дані на те, що й самі вибори пройдуть в повному порядку. На виборчих списках фіґурують прізвища 700 кандидатів. Ефективна сила місцевих комуністів зменшилася і більшої загрози вони під сучасну пору не представляють. Керований ними Національний Об'єднаний Фронт великої сили собою не уявляє.

У СВІТІ

● **Совєти припинили** заглушування радіопрограм Британської Радіової Корпорації, переданих російською мовою на територію Совєтського Союзу. Припинено заглушування в середу 3-го лютого ц. р., о год. 5-ій по полудні і сталося це згідно з договором між Великою Британією і СССР. Комуністичні режими в інших країнах продовжують заглушування цих радіопересилань.

● **Виключений з німецької армії** за подавання фальшивих даних про свою військову кар'єру адьютант команданта західньо-німецького летунства ген. Йозефа Каммгубера поручник Адам Ґлік втік правдоподібно до Чехословаччини.

● **Англії погрожує страйк** робітників залізниць, в тому теж і водіїв та кондукторів лондонських підземок (сабвеїв). — Страйк проголошений на 15-го лютого ц. р., охопить усю країну і братиме в ньому участь 13,000 робітників, членів Крайової Спілки Залізничників.

● **В конференції голів і міністрів** держав комуністичного бльоку, що відбувається тепер у Москві, беруть участь, як обсерватори теж два репрезентанти комуністичної партії Китаю і представники Північного В'єтнаму.

● **В Південній Кореї** проголошено день 15 березня ц. р. як реченець виборів на президента цієї країни. Встановлено цю дату всупереч опозиційній демократичній партії, кандидат якої перебуває в шпиталі.

● **Мароканський король** Мохаммед V прибув дня 3-го січня ц. р. у відвідини до Бейруту в Ливані. Мохаммед відбуває поїздку по країнах арабського світу і відвідини його в Ливані триватимуть 4 дні.

● **Архиєпископ Макаріос,** — майбутній президент Кипру, передав британцям контрпропозиції кипрського уряду в справі двох британських баз на Кипрі. Контрпропозиції ці торкаються тільки справ адміністрації цих баз, а не їх величини.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

37 мільйонів — за Україну

Як учора повідомлялось, совєтський уряд проголосив у пресі дальші висліди переведеного в 1959 році всесоюзного перепису населення — цим разом його національний склад. З опублікованих офіційних даних виходить, що 36,981,000 „совєтських громадян" у переписних листках подали себе як українці. З того числа 87,6% визначили українську мову, як свою рідну мову.

В опублікованих перед початком перепису совєтських інструкціях для переписувачів заявлялось, що „національна приналежність кожного громадянина має визначатися на основі його особистого самовизначення ... а у випадку, коли опитуваний вагатиметься у визначенні своєї національности, перевага має віддаватися національності матері ..."

Із загального числа населення України — 42,000,000 — кругло 37 мільйонів людей в Совєтському Союзі, які офіційно задеклярували себе як українці, становлять 85,7%.

Переведений в 1959 році совєтським урядом перепис, зокрема визначення в ньому населенням своєї національности, став своєрідним і вислідами своїми несподіваним для Москви плебісцитом. Ці його висліди з усією переконливістю стверджують, що ведена московськими комуністами русифікація України, з одного боку, а з другого — безоглядна ґльорифікація російського народу та його „вищої" культури — не досягають своєї цілі. Бо 37 мільйонів людей, з яких кожний мав повну можливість вписати себе у переписний листок як росіянин, а з тим і причислити себе до нації „старшого брата" — таки не спокусились на московське лакомство, і подали себе як сини і дочки свого поневоленого народу.

Офіційно задеклярована приналежність до української нації в Совєтському Союзі — не привілей, а небезпечне зобов'язання перед самим собою і своїм народом. У 1918 році червоні банди Муравйова в Києві розстрілювали кожного, у кого знаходили посвідку будь-якої української установи. Слово „українець" було тоді рівнозначне для большевиків із словом „ворог" і „контрреволюціонер". У 1944 році, як заявив з кремлівської трибуни Хрущов, Сталін плянував увесь український народ, як „німецьких коляборантів", виселити на Сибір. Його наступник Хрущов старається тепер Україну умиротворювати, але рівночасно веде несамовиту русифікацію школи і перемішування українського народу з іншими народами СССР, щоб витворити „совєтську націю".

І не зважаючи на все це, 37 мільйонів таки піднесли свої руки — за Україну. А з ними піднесли навіть ті діти свого народу, що вже впали жертвою русифікації — царської чи совєтської — і що вже не вміють говорити мовою своїх батьків і дідів.

Очевидно, українців є в Совєтському Союзі далеко більше. Переварені в комуно-московському „єдиному котьолку", може й щиро вважають себе за „істинно-русских людей". Але й вони, ці українського роду люди, що нині в своїх пашпортах значаться росіянами, а в переписних листках відпекалися своєї національности, без сумніву, колись, як український народ стане владним господарем на своїй землі, до своєї нації вернуться.

Один з американських відвідувачів СССР, п. Радіца, родом хорват, опублікував недавно свої враження, винесені із зустрічей з мешканцями Києва. „Чи є на Україні націоналізм?" — запитує сам себе п. Радіца і відповідає: „Безумовно є. На Україні кожний старається підкреслити, що він — українець. Кожний пригадує, що Київ — центр України, а українці — окремішній народ. Коли вам показують історичні пам'ятники, то раз-у-раз згадують, особливо про Богдана Хмельницького, що він боровся проти польської шляхти, пригадують прагнення Польщі і Литви домінувати над Україною, росіян залишають осторонь, але пригадують вам, яка велика держава Україна ..."

Опубліковані дані всесоюзного перепису слова цього спостережливого відвідувача цілковито потверджують.

Бояться і тіні правди

Якої дискримінації, яких знущань і поневірянь зазнали і зазнають ще й досі виселені в 1947 році із Лемківщини, Засяння, Холмщини і Підляшшя українці в Польщі, про це писала вже широко на протязі останніх років не тільки українська еміграційна преса, але й сама таки польська комуністична преса, подаючи не раз факти, від яких кров ціпеніє у жилах. Чимало причинків до мартирології українського населення в комуністичній Польщі подавало давнішими роками навіть видаване українською мовою „Наше Слово".

Слабкий і цілком таки блідий відгомін цих переживань зафіксований в оповіданні Костя Кузика „Лемко", надрукованому в українській читанці для IV-ої кляси народних шкіл, що її видало польське урядове видавництво шкільних книжок в 1959 році. Героєм цього оповідання є виселений з українських земель і кинутий напризволяще в одно з західньо - польських сіл лемко Дмитро Смрек. Зазнавши виселення з рідного села і всіх поневірянь поміж польським населенням, цей старий лемко ненавидить чуже й вороже йому оточення з усієї глибини душі і так же ставляться до нього діти польських селян, глузуючи з нього „Лем-ко Ми-ки-таість борщ з ко-ри-та".

Характеризує свого героя Дмитра Смрека автор оповідання Кость Кузик такими словами: „Він давно призвичаївся до того, що все село вороже відноситься до нього. Хоч прикро було йому від зневаги, але що ж міг вдіяти один проти громади. До свого села вертатися не міг, бо його господарство давно було зайняте, і хоч-не-хоч треба було тут жити. Спочатку він пробував було дещо пояснювати людям, що він їм не ворог, але зустрівся тільки з глузуванням і погрозами. І він замкнувся в собі, спохмурнів, скам'янів, зробився відлюдком".

Поданий тут уривок з оповідання є тільки дрібною часткою того, що мусіли переживати в Польщі виселені з рідних земель українці і може всього якою мільйоновою частинкою правди про їхні переживання між ворожим до них польським населенням. Не зважаючи на те, що інкриміноване оповідання базоване на фактичному стані речей, автор Кость Кузик зустрівся негайно з гострим засудженням своєї сміливости і то на сторінках видаваного українською мовою у Варшаві органу Українського Суспільно - Культурного Товариства „Наше Слово". Автор надрукованого в цьому часописі допису п. н. „Ложка Дьогтю", Ів. Шель обвинувачує Костя Кукзика в „роз'ятрюванні старих ран ворожнечі", у „псуванні психіки дітей" та в інших подібних „злочинах". „На Заході живуть тисячі лемків — пише Ів. Шель. — Вони читають свою газету, розмовляють рідною мовою, працюють в рільничих гуртках разом з поляками і не поробилися такими „відлюдками", як у Костя Кузика. Всі українці почувають себе рівноправними громадянами, бо партія гостро засуджує і рішуче бореться з поодинокими проявами дискримінації. Трирічна діяльність УСКТ теж немало зробила, щоб зміцнити дружбу, загоїти старі рани непорозумінь, а Кость Кузик їх роздирає, перекручує історичну правду, в кривому дзеркалі представляє співжиття національної меншости, спотворює його, що є наклепом на дійсність".

Виступ Шеля в „Нашому Слові" проти згідного з історичною правдою представлювання важких умовин життя українських поселенців у Польщі є ще одним яскравим виявом нестерпного тиску комуністичних режимів на свобідну думку письменників і журналістів.

ЧЕРВОНИЙ НАСТУП НА ЧОРНИЙ КОНТИНЕНТ

В останніх місяцях пожвавилася комуністична інфільтрація і на африканському чорному континенті. Як звичайно, прелюдією до широко закроєної підривної акції Кремлю на цьому континенті стали чисто „аполітичні" контакти, сказати б, академічного характеру. Зовсім недавно засновано в Москві з участю більш як півсотні московських експертів, так званий Африканський Іститут. Завдання цього інституту: вивчення африканської культури, історії, соціяльної і політично-державної структури. В скорому часі мають вийти з друку підручники для совєтських студентів, які студіюють африканські проблеми. Іншими словами, піде інтенсивна робота і на шкільному й на пропаґандивному секторі, щоб виховати кадри висококваліфікованих спеців і політруків для підривної акції на цьому далекому, відсталому континенті. Знаючи совєтські методи, можна сподіватися, що вже незабаром, за стахановськими взірцями, появляться в СССР нові кадри добре вишколених червоних ударників — на комуністичний підбій Африки.

Другим етапом у здійсненні совєтських зазіхань на ці терени було заснування на початку 1959 року „Совєтського Т-ва Приязни із народами Африки". Ця організація вже через безпосередні контакти з різними племенами та державами Африки має досягнути тих ділянок африканського життя і побуту, де „науково - культурна" акція Москви не спроможна дати скорих і конкретних результатів. Під кінець 1959 року московське, червоно - китайське та чехословацьке радіо подвоїло програми своїх пересилань, призначених для Африки. Авторам тих програм, надаваних французькою та англійською мовами, іде про відповідну політичну та соціяльну підготову не так широких мас, як провідної, освіченої верстви різних народів Африки, що добре володіють одною з панівних на африканському континенті мов. „Освідомивши" африканську тубільчу провідну верству, Москва та її сателіти сподіваються знайти певну дорогу до відсталих африканських низів.

Також недавно відбулися широко розголошувані відвідини в Москві двох державних мужів чорного континенту: президента Гвінеї і „царська" візита Гайлє Селасіє, імператора Етіопії. З цим останнім відбув довгі і „сердечні" розмови сам Нікіта Хрущов. Етіопський „цар царів" вернувся до своєї столиці з обітницею червоного боса про позику -допомогу в сумі ста мільйонів долярів — для економічної розбудови цього відсталого царства ... Президент Гвінеї вернувся додому з позикою в сумі 35 мільйонів долярів.

Під час перебування імператора Етіопії в Ленінграді повезли його большевики до відомого Музею Антропології та Етнографії, де на його честь влаштовано спеціяльну виставку ... етіопського мистецтва (включно з старовинною Етіопською Біблією) та преси. Також відбулася аранжована совєтськими чинниками зустріч Гайлє Селясіє, офіційно і від давніх часів голови Коптійської (монофізитсько - єретичної) Церкви з представниками московської патріярхії. Як звітують американські кореспонденти, під час цієї зустрічі обговорювано також справу злуки обидвох Церков, яку, зрештою, плянували в чисто політичних цілях ще російські царі.

Після цих візит африканських державних мужів можливі ревізити Нікіти Хрущова. Знавці африканських проблем кажуть, що, мабуть, ще цього року московський диктатор включить Гвінею і Етіопію у календар своїх політично - пропаґандивних подорожей. Не виключене, що Хрущов відвідає також Єгипет, щоб зревізитувати відвідини у Москві президента Нассера в 1958 році. Тоді Хрущов „тепло" прийняв запрошення Нассера, але пізніші політичні події захмарили вигляди його візити в країні пірамід.

Дальшими познаками глибокого зацікавлення Москви чорним континентом є те, що в цілому ряді совєтських видавництв іде приспішений друк агітаційної комуністичної літератури у різних мовах та діялектах Африки, а також те, що совєтські лінгвісти дістали недавно директиву в найкоротшому часі приготовити до друку ряд словників для різних частин чорного континенту. Все це, звичайно, не для науки чи для піднесення культурного рівня африканських племен-народів, а для плянованого їх поневолення.

І. Л.

Антикомуністичний фронт у Кераді здобув вирішну більшість

Ню Делі, Індія. — Об'єднаний Демократичний Фронт в індійській провінції Керала, що складається з трьох опозиційних до комунізму партій, здобув у виборах до парляменту, які відбулися в понеділок цього тижня, 89 мандатів на всіх 126 місць у провінційному . парляменті. Комуністи, які до липня мин. року мали більшість у парляменті і творили там виключно комуністичний уряд, у теперішніх виборах спромоглися добути всього 28 мандатів. Інші партії здобули три мандати. Решта шість мандатів ще не вирішені. Загальна кількість 89 мандатів демократичного фронту поділяється на 90 для Конґресової Партії, 19 для Народних Соціялістів і 10 для Мусульманської Ліґи. Якщо Конґресова партія здобуде ще три мандати з невирішених, то її більшість в парляменті запевнена. Вислід виборів дає підстави сподіватися, що в Кералі буде обраний коаліційний парлямент, складений з представників демократичної більшости. Прем'єром мав би стати Тгану Пілляї, провідник Керальських народних соціялістів. Комуністи здобули в цих виборах на яких 700.000 голосів більше, але об'єднання демократичних сил не дозволило на розпорошення їхніх кандидатів і тим самим запевнило перевагу Об'єднаного Демократичного Бльоку.

„Американська мрія"

Одною з найбільших атракцій на американській виставці в Москві минулого літа був електронний апарат „Рамак", який без затримки давав відповіді на будь-яке з 4.000 запитань про З'єдинені Держави і, крім того, на багато індивідуальних запитань.

Більшість питань були в межах спроможности цієї машини: наприклад, скільки американець платить за сиґарети ... скільки років має Луї Армстронг і т. п. Але на кожні десять запитань, найчастіше ставлених, було: „Що можна розуміти під „американською мрією"?

На це запитання машина давала відповідь ... Відповідь коротку, з одного речення, але повну глибокого значення. „Американська мрія, — відповідав „Рамак" — полягає в тому, щоб усі люди були вільні в своєму прагненні до кращого життя, вільні у виборі своєї релігії, своїх переконань, мали свободу збиратися, висловлювати свої думки, мати виборче право і освіту".

Відповідь „Рамака" — зразок стислости, але, якщо додамо кілька деталів, то „американська мрія" виглядатиме так:

Найперше, вона означає свободу. Свободу критикувати і не погоджуватись. Свободу казати, що хочеш, і робити що хочеш, розуміється в межах розумного. Свободу ходити до будь-якої церкви, або не ходити зовсім. Свободу приєднатися до будь-якої політичної партії за своїм вибором. Свободу голосування тобто право вибирати вільно з-поміж кандидатів. Свободу змінити свої переконання і голосувати за усунення обраних кандидатів, якщо вони не виправдали довір'я виборців.

„Американська мрія" означає рівність у можливостях і рівність перед законом. Мусимо погодитися, що існує різниця між багатим і бідним, між розумним і дурним, між негром і білим, між протестантами, католиками і жидами. Такі різниці досі ще існують, але для „американської мрії" вони не істотні. Перед лицем закону всі рівні. Закон однаково обороняє життя і майно всіх без вийнятку. Кожна особа має право на добру освіту. Голоси всіх осіб мають однакову вартість, згідно з засадою: один громадянин — один голос.

„Американська мрія" означає життя в країні, де люди не поділені на клясу упривілейованих і клясу підданих. В країні, де уряд керує народом, але одночасно прислухується до його думки і реаґує на неї. В країні, де армія і поліція користуються признанням і повагою, служать народові, а не керують ним.

Тут ми можемо запитати себе: „Чи справді це є американська мрія? Чи не є це мрією кожної людини, яка прагне свободи?

Але, якщо американська мрія" одночасно є мрією всього людства, ми можемо зробити висновок, що, хоч ми й віддаємо належне здійсненню її в нашій країні, ми, як американці, не претендуємо на неї, як на щось, належне тільки нам. Америка бажає такого самого добробуту для всіх людей на світі, і допомагає здійснити ці мрії в багатьох частинах світу.

Американська Рада

З наших буднів

ЩЕ РАЗ ПРО ОБ'ЄДНАННЯ

На дошці оголошень Українського Народного Дому в Ню Йорку, на четвертці паперу — об'ява: „Центральне Об'єднання Буковинців-Українців, засідання в кімнаті ч. 48." Два члени Управи Об'єднання, люди вельмизаслужені у нашому громадському житті і щирі патріоти, стоять на коридорі і з невимовною тугою споглядають на двері, — чи не наднесуть добрі духи ще якогось третього „офіцера", щоб було з ким чекати на інших.

Час летить стрілою, як говорив колись по радіо п. Петро Мельник, а ніхто з синів Зеленої Буковини не з'являється. Жаль мені стало цих двох діячів, що маячіли на коридорі, а тому, що один з них був мій добрий приятель, інж. Іван Жуковський, я підійшов до нього і сказав співчутливо:

— Що ж, Ваня?.. Тяжко зібрати кворум?

— Ой, тяжко, брате, — зідхнув пан інженер.

— Я тобі-щось пораджу: нема буковинців, позич собі трохи лемків. Он там стоїть Михась Черешньовський, дуже порядний хлопець, він тебе напевно виручить в біді.

Інж. Жуковський посміхнувся сумовито до другого члена Управи ЦОБУ, інж. Григоровича, і промовив:

— Може це джовк, а може й гірка правда. Може справді незадового прийдеться буковинцям позичати лемків, чи яких інших, щоб продовжити існування нашої організації.

А я ще додам до того, що такі мрячні перспективи розкриваються і перед іншими нашими земляцькими об'єднаннями... Не хотів би я бути злим пророком, та мені здається, що недалекий той час, коли закарпатці будуть собі позичати волиняків, лемки — гуцулів, перемишляки — тернопільців, а рогатинці — бобреган. Сумно воно, сумно і жаль серце стискає, але нашого брата-амбасадора не прибуває, а убуває. Старша ґвардія відходить у кращі світи в більш-менш нормальний спосіб, середнє покоління прочісують рак і сердечні недуги, ну, а молодша ґенерація, шукає свого власного шляху: до Києва на Львів через Ґрініч Вілєдж... А всі організації, що не мають доплиеу свіжої крови, не мають молоді, — так чи так присуджені на повільне конання.

У такій ситуації нам нічого більше не залишається, як з ще більшим ентузіязмом підпирати такі об'єднання, що не розпорошують наших сил, а таки справді їх об'єднують, цементують, що не підбирають собі членства по областям чи повітам, по партійним, груповим та всяким іншим симпатіям, але знаходять для всіх нас якийсь, сказавши по-математичному, спільний-знаменик.

Пригадуєте собі Новорічний Баль-Концерт Українського Хору „Думка" в Ню Йорку? Чи ж не раділо Ваше патріотичне серце, коли Ви бачили на залі стільки молоді, стільки тут народжених, стільки публіки з усіх земель та областей, всіх шарів, всіх угрупувань?.. Мені здається, що жадна дотепер українська маніфестація в Мангеттен Сентер не була така соборна і всеохоплююча, як саме ця новорічна імпреза „Думки". Думаю, що такий самий характер матиме традиційний уже Зимовий Баль „Союзівки", що відбудеться в суботу 6-го лютого в залях Народного Дому в Ню Йорку. Тож — до милого побачення!

Ікср

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО МАСАКРУ УКРАЇНЦІВ В ЗОЛОЧЕВІ

В зв'язку з намаганнями большевиків перекинути відповідальність за поповнені ними масові вбивства українців у різних місцевостях при відступі їхніх військ із західно - українських земель, появляється останніми часами на сторінках „Свободи" та інших пресових органів багато вісток. На жаль, немає серед тих місцевостей згадки про місто Золочів, хоча у вільному світі є багато мешканців як зі самого міста Золочів, так і околиці. Що більше, є й такі, що в поповнених большевиками вбивствах у тому місті втратили членів своєї рідні.

Авторові цих рядків оповідали наочні свідки, що в Золочеві на „замку", тобто в золочівській тюрмі, большевики вимордували неозначену ближче кількість українців з міста Золочева й околиці. Поміж помордованими мала бути деяка кількість жидів і поляків, яких большевики заарештували і про яких не було вістки, що з ними сталося. Згідно з переданими авторові твердженнями, повищі вбивства були поповнені большевиками за кілька днів по розпочатій поміж ними і німцями війні, що потверджували знайдені на тюремному городі в спільній могилі помордовані жертви, які були вже в початках розкладу. По відході большевицьких військ з названого міста ті, що їм когось забрано з рідні, спішили на „замок", щоби довідатися про долю арештованих. По прибуттю на „замок" деякі знайшли своїх рідних в тюремних приміщеннях помордованих в жахливий спосіб, з повідрізуваними язиками, повиколюваними очима та пов'язуваними кільчастим дротом руками і т. п. Дальші розшуки по тюремному городі дали той вислід, що знайдено кілька спільних могил. Одну з могил відкрито і вибрано з неї коло 700 помордованих в'язнів. Вістка про відкриття могил облетіла місто і всі, хто когось мав при арештованого большевиками, спішив на „замок", щоби розпізнати, чи нема серед помордованих большевиками їх рідних. З видобутих так жертв рідня розпізнала коло 60 осіб по одягах, чи інших знаках і похоронила їх власними заходами в окремих могилах, виписуючи відповідні написи. Всіх інших, поверх 600, помордованих жертв похоронено в одній великій спільній могилі. Як тих 60 окремих могил, так і спільна могила, на якій була вміщена таблиця, що в ній спочивають помордовані на „замку" жертви, є на місцевому золочівському цвинтарі незаперечним доказом, що вбивства в Золочеві були ділом московсько-большевицьких народовбивців, подібно, як і по інших місцевостях широкої України. Дальші могили, що були знайдені на в'язничному городі, не дозволено відкрити з санітарних міркувань, бо вони були давніші. В тих могилах спочили напевно сотні невинних жертв НКВД, що про них ніхто й ніколи не буде знати.

Волод. Михайлів

Флашінг, Н. Й.

ВІДПОВІДЬ ПАНОВІ М. НЕДІЛЬСЬКОМУ

У зв'язку з запитом п. М. Недільського („Свобода", 30 січня 1960) ласкаво відповідаю, що висловлюю його так дуже цікавлять. Перекладено в моєму підручнику за тим же принципом, що й такі загальновживані нами фрази: „Як ся маєте?" — How are you? (отже немає слова have у перекладі), „Нічого собі" — I am fine (отже немає в перекладі nothing i myself), „До побачення!" — Good-bye! (отже немає в перекладі until meeting). Таким чином, дослівний переклад — одна річ, а ідіоматичний відповідник певної фрази — зовсім інша річ. Я вважаю, що тільки так треба навчати доброї розмовної мови. Може шановний п. Недільський думає інакше? Про відповідь на це питання, кажучи його словами, „не згадую".

Яр Славутич

Монтерей, Каліфорнія.

Дмитро Галичин

КУК І УККА В СПРАВІ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕФЕРАТ НА НАРАДІ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ УСТАНОВ ДНЯ 31 СІЧНЯ 1960 РОКУ

(1)

Вступ

Ще перед другою великою війною, бо в 1933 році, відбувся у Львові з'їзд усіх краєвих західньо - українських та еміґрантських (Прага, Париж) політичних партій у справі скликання Світового Конґресу Українців. Цей з'їзд покликав до життя Організаційну Комісію для підготови й скликання цього Конґресу. На жаль, до того Конґресу не дійшло, а Організаційна Комісія розв'язалась у 1935 році з причин політичного та організаційного характеру. Від участи в підготові та скликанні цього Конґресу відмовилась тоді Організація Українських Націоналістів за головування пок. Євгена Коновальця.

Під кінець 1947 року відбувалися у Ню Йорку установчі збори Панамериканської Української Конференції (ПАУК), на яких теж було видвигнене гасло скликання Світового Конґресу Українців. На жаль, і тоді не вдалося цієї справи ні належно розпропаґувати, ні тим менше підготовити ґрунту для неї серед широких мас громадянства.

Минулого року ідея Світового Конґресу Українців знайшла пригожий ґрунт в Канаді.

У днях 9 - 12 липня 1959 р. відбувся Шостий Всеканадійський Конґрес Українців Канади у Вінніпегу. Дня 28-го серпня 1959 р. УККА отримав посилку від КУК-у, до якої були додані резолюції Шостого Конґресу, а в одному листі було зазначено: „Просимо ласкаво звернути увагу, зокрема, на резолюції в політичних справах стор. 3. Конґрес наклав на КУК обов'язок перевести особливі заходи в цілі: а) завершення політичної консолідації українських сил в Европі; б) скликання Світового Конґресу Українців. Президія опрацьовує саме конкретну пропозицію, що буде предложена компетентним українським політичним чинникам уже в недалекому часі."

У тій самій посилці був ще лист з 26-го серпня 1959 р., у якому Президія КУК писала про те, що вона „рішила звернутися до Вас (себто до УККА) з пропозицією відбути в тій справі при кінці жовтня або з початком листопада 1959 р. конференцію уповноважених делеґатів УККУ і КУК. Президія розглянула також евентуальність відбуття в тому реченці Конференції делеґацій ПАУК. На зборах Президії перевaжила опінія, що доцільніше відбути перше Конференцію Делеґацій УККА і КУК, а наради ПАУК, що вимагають довшої підготовчої праці й узгіднення з південно-американськими краєвими організаціями, відкласти на пізніше". КУК запропонував відбути Конференцію у Вінніпегу або в Торонті.

У відповідь на ці пропозиції Екзекутива відповіла листом з 22-го вересня 1959 р., що вона пропонує відбути конференцію представників УККА й КУК-у 7 і 8-го листопада в Ню Йорку, а листом із 29-го вересня 1959 р. повідомлено КУК, щоб наміченої в попередньому нашому листі дати з'їзду не вважати ще дефінітивною.

Листом з 6-го жовтня 1959 р. КУК відповів, що на його Президії рішено перенести реалізацію зустрічі представників КУК і УККА на початок 1960 року. При цьому зазначено, що пропозиція зустрічі в Ню Йорку для КУК не підходить.

На цього листа від УККА пішла 12-го жовтня 1959 р. відповідь, що остання зустріч представників УККА і КУК та збори ПАУК відбулись в Канаді, а тому самозрозуміло, що тепер намічена зустріч повинна б відбутись у ЗДА, для чого найкращим і найвигіднішим містом є Ню Йорк. Далі Екзекутива УККА запропонувала відбути наради ПАУК в днях 27- і 28-го листопада 1959 р. в Ню Йорку. Якщо КУК на це погодиться і дасть негайно відповідь, тоді Екзекутива докладе всіх зусиль, щоб Конференцію ПАУК належно підготовити і в наміченому реченці відбути.

У відповідь на цю пропозицію наспіло до УККА 19-го жовтня 1959 р. письмо КУК, в якому стверджено, що Президія КУК рішила, що перед нарадами ПАУК повинна таки відбутися ділова зустріч представників КУК і УККА, на якій була б вияснена і вирішена остаточно справа скликання Конференції ПАУК.

Чому УККА обстоював скликання Конференції ПАУК перед зустріччю представників УККА і КУК? На це знайдемо відповідь в одній з резолюцій Шостого Конґресу КУК. У другому розділі цих резолюцій під числом 6 є така постанова: „Шостий Конґрес Українців Канади стверджує: „Добро української справи вимагає об'єднання всіх українських національних громадських організацій у всіх країнах для досягнення координації праці й збереження духово - культурної й національної єдности. І тому, в умовах назріваючих світових подій, Шостий Конґрес Українців Канади вважає необхідним скликати Світовий Конґрес Українців і створити Світовий Союз Українців. Шостий Конґрес Українців Канади доручає Президії КУК негайно порозумітися з Президією УККА і скликати в найближчому часі конференцію ПАУК для сформування підготовчого Комітету для скликання Світового Конґресу Українців".

Отже, справа скликання Світового Конґресу Українців поставлена самим Конґресом Канадійських Українців так, що Світовий Конґрес Українців мала підготовляти й скликати Пан-Американська Українська Конференція.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Роковини 22-го Січня в Дітройті

Українська громада міста Дітройту відзначила визвольні зусилля українського народу 1918—19 рр. урочистим святкуванням Роковин 22-го Січня.

Започаткувалися урочистості у п'ятницю 22 січня ц. р. піднесенням українських прапорів над урядовими будинками стейту та міста, що супроводилися проклямаціями „Дня Української Незалежности" губернатором стейту Мишиґен — Дж. М. Вільямсом та посадником Дітройту, Л. С. Міріяні.

У церемоніяльному піднесенні прапорів взяли участь голова радних міста Дітройту п. Марія Бек та голова метроп. відділу УККА д-р Д. Квітковський.

У неділю 24 січня українське громадянство масово зійшлося до УНДому, де відбувалося заходами метроп. УККА відзначення історичних дат.

„Акт проголошення Української Народної Республіки в 1918 році" — почав своє вступне слово д-р Д. Квітковський — це не тільки зовнішній вияв суверенної волі української нації бути самостійним, ні від кого незалежним господарем на власній землі, але, у першій мірі, — акт духового вияву української людини бути сувереном власної долі, власного призначення".

Після деклямації „22 Січня" Ю. Клена у виконанні панни Г. Сливинської, на сцені з'явилася капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка з диригентом В. Божиком із Рочестеру.

Високомистецький виступ капелі викликав рясні оплески присутніх.

Керівник офіційної частини п. Г. Тренд прочитав привіти від ряду визначних особистостей стейту та міста, представив конґресмена Алвіна Вентлі.

Член конгресової комісії закордоннних справ Алвін Вентлі виявив обізнаність із становищем України та її боротьбою за самостійність і свободу. Він згадував про особисту зустріч із покійним С. Бандерою, смерть якого вважає черговим убивством Москви. Закінчив свій виступ А. Вентлі висловом переконання про перемогу ідей самостійности і свободи на Україні.

Головним промовцем був д-р Михайло Пап — професор Клівлендського університету. Він ствердив, що найголовнішим фактором у поваленні російського царату було національне питання. Насвітливши етапи розвитку української національної революції та безоглядні засоби російських червоних і білих армій, щоб задушити молоду Українську Державу при цілковитій байдужності Заходу, прилеґент сказав: „Трагедією вільного світу є те, що після 42-річної большевицької практики знаходяться державні мужі, які вірять у можливість мирного, а то й приязного співжиття з кремлівськими поневолювачами".

Нам треба обов'язково позбутися нездорових амбіцій та претенсій, пам'ятаючи, що у боротьбі проти Москви нас всіх ніколи не буде забагато.

Після доповіді п. Папа поему О. Олеся „Юнацька пісня" віддеклямував талановито студент Р. Смаль.

Закінчилося свято виступом капелі бандуристок при осередку СУМА ім. П. Орлика, що виконала декілька пісень. Диригував П. Потапенко.

Спільно відспіваним українським національним гимном закінчилося урочисте відзначення Роковин 22 Січня.

О. С.

Концерт хору „Дніпро" в Клівленді

Українське громадянсово в Клівленді мало нагоду почути й побачити 6-го грудня 1959 р. високовартісну імпрезу.

Місцевий хор „Дніпро" під орудою двох диригентів Евгена Садовського й д-ра Дмитра Павлишина своїм першим, власним концертом вшанував пам'ять нашого мистця - композитора й диригента сл. п. Олександра Кошиця. Управа хору запросила з Вінніпеґу, Канада, дружину сл. п. О. Кошиця, пані Тетяну Кошиць. Виповнена по береги заля місцевим громадянством привітала ревними оплесками почесну гостю, а голова хору п. Петро Гордійчук, вітаючи її гарячими словами вручив їй китицю рож. Пані Т. Кошиць з зворушливих словах подякувала хорові „Дніпро" за пам'ять про її мужа, а зверненням до слухачів концерту за щедре привітання.

Слово про життя й діяльність О. Кошиця виголосив проф. Леонід Бачинський.

Концерт складався з трьох частин. Першу частину виповнили пісні лише композиції О. Кошиця. 1) „Вітер повіває" — соліст: О. Копцюх, 2) „Зашуміла ліщинонька" — соліст: Р. Полатайко, 3) „Та болять ручки" — соліст: Ю. Кульчицький, 4) „Дума про зруйнування Січі" — солісти: Ю. Оришкевич і М. Пестик, 5) „Дума про Дорошенка" — соліст: Р. Кассараба, і 6) „Гей нум, хлопці, до зброї". — У тій частині програми хор під умілою диригентурою д-ра Дмитра Павлишина, віддав з чуттям все те, чого вимагали тяжкі до виконання пісні:

Другою й третьою частиною концерту диригував п. Евген Садовський. В програмі були пісні: 1) „Марш Дивізії" — композиція диригента, 2) „Гетьмани" — М. Лисенка — солісти: Р. Кассараба й О. Копцюх, 3) „Косар" — С. Людкевича, 4) „Закувала" — П. Ніщинського — соліст: Ю. Оришкевич, 5) „Гей злітались орли" — К. Стеценка, 6) „Широкий луг" — О. Нижанківського, 7) „Ой наїхали вози" — арр. Д. Котка — соліст Зенон Єзерський, 8) „Садок вишневий" — Гнатишина — солісти: Ю. Кульчицький і М. Пестик, 9) „Ставок заснув" — арр. Д. Котка — соліст: Ю. Оришкевич і 10) „Гомін села" — А. Гнатишина — солісти: Р. Кассараба й О. Копцюх. Фортепіяновий супровід спочивав в руках проф. Марії Грушкевич.

Прикрасою виконаних пісень були виступи солістів. Невгаваючі оплески були доказом, який великий духовий корм зумів дати хор — слухачам. Кульмінаційний пункт був на самому кінці, коли на „біс" відспівана пісня „Птичий хор" буде довго дзвеніти в ушах слухачів.

Для різноманітности в програмі концерту виступили молоді танцюристи з „Танцювального Гуртка" при хорі „Дніпро" під керівництвом п. Петра Гордійчука, та його доні панни Марти. Уклад групових танків „Гопак колом" і „Коломийка", і сольовий танок „Гандзя", укладу і виконання панни Марти Гордійчук, зробили на глядачах миле враження.

Хор відзначився різноманітністю тону, був досконалий щодо звуку, інтонації, ритміки та динаміки.

Річ ясна, що душею хору є диригент п. Евген Садовський, що влив у хористів любов і красу до пісні. Зразкова дисципліна хору, багато молоді серед співаків, це його будуччина. Хор придбав для своїх виступів подвійні однострої: одяг смокінговий і народний. Всі ці придбання належить безумовно приписати теперішній Управі хору під довголітнім головуванням п. Петра Гордійчука. Хор „Дніпро" на протязі свого п'ятилітнього існування проявляв суспільно - громадську діяльність. Брав участь в імпрезах, які влаштовували Українські Злучені Організації міста Клівленду, та своїми виступами доповнював програми імпрез „Рідної Школи".

Маріян Дуб.

В Пассейку зорганізовано Союзовий Центр

Пассейк, Н. Дж. — В суботу 30-го січня, тут відбулися основуючі збори Окружного Комітету, на яких вибрано підготовчий Комітет, що має довести до створення Союзового Центру. В цих нарадах взяла участь заступниця головного предсідника УНСоюзу п-ні А. Герман. Вислухавши дискусії, яка велася над тим, чи потрібне є заложення Окружного Комітету вона заохочувала до створення окружного центру, бо в такім центрі можна повести кращу працю. За приклад подала невелику союзову громаду в Пенсилвенії, де десять союзових членів з Окружного Комітету так повели серед місцевих американців працю, що в 1950-му році запросили до себе Капелю Українських Бандуристів і з того приводу про Україну і українців писала прихильно вся місцева і довколишня преса. [illegible] також пропонувала звернути пильну увагу на молодь. І дискусії забирали слово всі присутні представники Відділів, ствердивши, що такий Комітет в Пассейку є потрібний. В результаті обрано тимчасовий комітет, який має довести до загальних зборів і вибору Окружної Управи. На тимчасового голову обрано В. Новацького, на заступника М. Табачука, на секретаря В. Маруцьяк, на касира П. Головачука. Загальні Збори повинні відбулися вже в суботу, 27 лютого. Тепер були заступлені такі відділи: 42, 97 і 182-ий. Після тих зборів управа 42-го Відділу відбула засідання та рішила відсвяткувати в неділю дня 15-го травня 1960 року 45-літній Ювілей нашого Відділу.

В. Маруцак

„Підтримують патріотичну справу"

У відповідь на заклик „Здійснімо Мрію Небіжчиці" у Свободі ч. 236 продовжують надходити пожертви на здвигнення Пропам'ятного Храму св Симона в Парижі Продовжуємо публікування листи жертводавців на цю ціль: Филаделфія, Па, по $15: Марія Каплиста, Олена Яремко, Макар Каплистий, інж. Ілько Журжа, Шикаґо, Ілл., по $15. Олена Павелко, Л. Г., Сэн-Пол, Мінн., Сестрицтво Церкви св. Ольги й Володимира. Филаделфія, Па., по $5: Олесь Демчишин, інж. Павло Дубрівний, Матвій Сушко, Татяна Цісик, Е. Д. Прончік О. Д Дмитро Лимаренко.

Разом з попередніми $4305

Висловлюючи сердечну подяку жертводавцям — а також збірщикам п. інж. М. Каплистому та Павлові Лимаренкові, просимо дальші пожертви надсилати на адресу: 3240 Портланд Авеню, Міннеаполіс 7, Мінн.

Комітет по збірці Фондів в Америці на Будову Пропам'ятного Храму св. Симона в Парижі.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Річні Збори Т-ва Дарахівщина Відд. 275. відбудуться в суботу 13-го лютого 1960 р., в год. 6-ій веч., в церковній залі (Sussex & Green St.) Проситься всіх членів згаданого Т-ва взяти участь в Річних Зборах, на яких буде вибір Управи на 1960 р., та ухвалення датків на добродійні цілі. — І. Сосульський, предс.; В Юрків, фін. секр. і кас.; І Щуплик, рек. секр.

ТОРОНТО, Онт. — Відд. 453 ім. св. Михаїла, повідомляє, що Річні Збори відбудуться в неділю, 14-го лютого 1960 р., в приміщенні 360 Кінґ вул. Іст, в год. 3-ій по пол. Проситься членів прийти на час і привести із собою хоч одного кандидата на члена УНСоюзу. — Я. Ковальчук, секр.

СОДБУРИ, Онтаріо. — Річні Збори Відд. 439 ім. С. Коновальця, відбудуться в неділю, 21-го лютого 1960 р., в год. 7-ій веч., в домі Укр. Нац. Об'єднання — 130 Фруд вул. На порядку: звіт Управи з минулого року, вибір нової Управи на 1960 р. та багато інших справ. Присутність всіх членів побажана в означеному часі. Заінтересованих гостей і нових членів радо вітаємо. — М. Шилюк, предс.; І. Марунчак, кас.; В. Зацерковний, секр.

ЛЕЙКВУД, Огайо. — Б-во Сзшестія Св. Духа, Відд. 108, подає до відома, що Річні Збори відбулися 3-го січня 1960 р., на яких перевибрано ту саму Управу, а саме: Т. Грущак, предс. і касир, М. Сіліко, фін. секр. — Повідомляємо також, що Збори відбуватимуться в першу неділю місяця.

КЕНТОН, Огайо. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 115, повідомляє своїх членів, що Річні Збори відбудуться в суботу, 13 лютого 1960 р., в год. 6-ій веч., у залі Укр. Кат. Церкви при Gibbs Ave. Порядок: звіт Управи за минулий рік та вибір нової Управи на 1960 р. Проситься всіх членів Відділу прибути на Збори. — М. Скубяк, предс.; В. Содук, кас.; П. Бабич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відд. 321, повідомляє членів, що Загальні Річні Збори не відбулися в дні 9-го січня б. р. з огляду на мале число присутніх. Тому Управа Т-ва подає до відома всім членам, що в суботу, 13-го лютого б. р., в год. 7-ій веч., в Укр. Громаді під ч. 800 Н. Брави, відбудуться Повні Загальні Збори, без огляду на число присутніх. Крім цього, Місячні Збори Т-ва відбудуться в тому самому дні, як звичайно. Просимо прийти і вирівняти членські вклади. — С. Барабах, предс.; І. Струк, секр.

Увага! ТРЕНТОН і ОКОЛИЦЯ! Увага!

Українська Студентська Громада

— влаштовує —

ВЕЛИКІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, 13-го лютого 1960 р.

в залі „АУРОРА"
при 145 Морріс Евс. (ріг Дівісіон і Морріс)
в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.

ПОЧАТОК — год. 8:00 вечора

РІЗНІ НЕСПОДІВАНКИ.

Грає відома оркестра ОСЕРЕДЧУКА з Ню Йорку.

МАСКОВИЙ БАЛЬ

ОСЕРЕДКУ ПРАЦІ
СТАРШИХ ПЛАСТУНОК І ЧОРТОПОЛОХІВ

— відбудеться —

в суботу, 13-го лютого 1960 р.

в залях БРОД-ВУД ГОТЕЛЮ
у ФИЛАДЕЛФІЇ.

СЛІДКУЙТЕ ЗА ДАЛЬШИМИ ОГОЛОШЕННЯМИ!

УАТ „ЗАРЕВО" в Ню Йорку

— влаштовує —

в суботу, 13-го лютого 1960 р.

в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ
при 2. East 79th Street — New York
в год. 7:00 вечора

ДОПОВІДЬ

відомого політичного і публіцистичного діяча

інж. Дмитра Андрієвського

на тему:

„Україна між двома цивілізаціями".

ПЛ. СТАНИЦЯ та КРУЖОК ПЛАСТ-ПРИЯТУ
в НЮ ЙОРКУ

— влаштовують —

ТРАДИЦІЙНУ ДИТЯЧУ КОСТЮМОВУ ЗАБАВУ

в неділю, 14-го лютого 1960 р.

в год. 3:00 по полудні
в залі УНДОМУ — 144 2-nd Avenue, New York
на яку запрошують всіх Українських Дітей:

В тім дні зустрінуться всі казкові постаті:
КВІТКИ, МЕТЕЛИКИ, ГРИБКИ, РУСАЛКИ,
ОЧАЙДУШКИ і БАГАТО ІНШИХ.

Буфет у заряді Вп. Пань. — Оркестра п. ОСЕРЕДЧУКА.

• ПОВІДОМЛЕННЯ •

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ в ШИКАГО

Заходами УН Музею в Шикаґо відкривається

Історична Виставка

„ІВАН МАЗЕПА І ЙОГО ДОБА"

з нагоди

250-річного Ювілею Великого Гетьмана.

Виставка охоплює: Портрети І. Мазепи і визначних сучасників його доби, архітектуру, малярство, ґрав'юри, дари І. Мазепи, видання, присвячені Великому Гетьманові й т. п.

Виставку видатно збагатив своїми експонатами проф. В. Січинський. Ці експонати були виставлені на виставці в Ню Йорку.

Святочне відкриття виставки буде в неділю, 7-го лютого 1960 року, в год. 1:00 по пол.

Дні відвідин: суботи й неділі, від год. 12:00-5:00 по пол., протягом місяця лютого 1960 р.

✝

З сумом повідомляємо,
що у вівторок, 2-го лютого 1960 року
відійшла від нас у Вічність, на 70-му році життя
Наша Найдорожча

ДРУЖИНА і МАТИ,

бл. п. Марія ГЛАДКА

ПОХОРОНИ відбудуться в СУБОТУ, 6-го ЛЮТОГО 1960 р., в год. 9:00 ранку, з похоронного заведення Buck & Bell Funeral Home (близько „Акме" кіна) — Williamstown, N. J. до католицької церкви, опісля на St. Mary's Cemetery у Вільямставні, Н. Дж.

Горем прибиті:

чоловік — МИКОЛА
доньки — ОЛЬГА, ГЕЛЕН і ГЛЬОРІЯ
син — ВОЛТЕР

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ТЕОДОРА ОЛЕСНИЦЬКОГО

$10.00 — на Український Вільний Університет
склали

проф. МИХАЙЛО і ОМЕЛЯНА ЦЯПКИ

✝

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою,
що в четвер, 4-го лютого 1960 року,
з Волі Всевишнього, відійшов у Вічність,
на 83-му році життя

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ ВУЙКО,

о. ПЕТРО ПОНЯТИШИН

бувший Адміністратор
Української Католицької Церкви в Америці,
та активний громадський діяч.

ПОХОРОН відбудеться в ПОНЕДІЛОК, 8-го ЛЮТОГО 1960 р. вполудне, з церкви св. Йосифа в Шикаґо.

Горем прибитий

д-р МИХАЙЛО НАБОЛОТНИЙ з Родиною

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!